

Рукопис опубліковано:

Доля Є.В. Удосконалення науково-методичних підходів до управління фінансами домогосподарств в умовах ринкової трансформації економіки України [Текст] / Є.В. Доля, Л.С. Захаркіна // Тези науково-практичної конференції II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності "Фінанси, грошовий обіг і кредит" : зб. матер. крнференц. – . Ірпінь : Національний університет державної податкової служби України, 2012. – С. 69–73.

Є.В. Доля

Студентка факультету економіки та менеджменту

Сумського державного університету,

м. Суми, Україна.

Науковий керівник: Захаркіна Л.С., к.е.н.

УДОСКОНАЛЕННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

На сьогодні у розрізі національної економіки досить нагальним є перетворення фінансів домогосподарств у потужний інвестиційний ресурс. Домогосподарства отримують поточний дохід, витрачаючи його на споживання і заощаджуючи залишок через вплив ошадних мотивів. Домогосподарства заощаджують дохід у двох формах: 1) неорганізовані заощадження (готівка); 2) організовані (інші форми заощадження – банківські депозити, покупка акцій тощо). Структура організованих форм заощаджень домогосподарств у розрізі інвестиційних інструментів представлена на рис. 1.

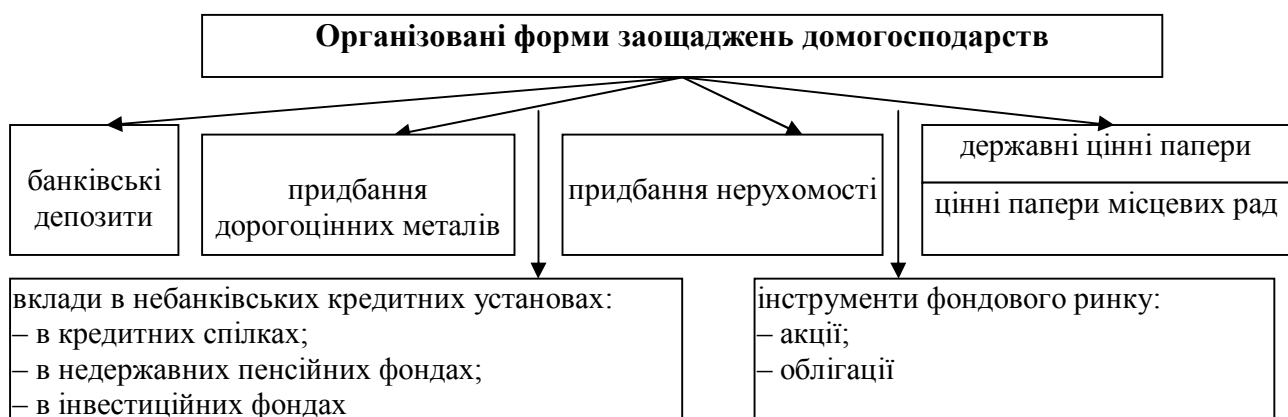

Рисунок 1 – Структура організованих форм заощаджень домогосподарств (авторська розробка)

Представлені на рис.1 інвестиційні інструменти, окрім банківських депозитів та придбання нерухомості, не користуються популярністю серед вітчизняних домогосподарств (табл. 1).

Таблиця 1 – Структура чистого придбання фінансових активів домогосподарствами у 2007-2009 рр. [4]

	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	млн. грн.			%		
Чисте придбання фінансових активів, усього	116013	140320	79008	100,00	100,00	100,00
Готівкові гроші та депозити	108146	118262	74155	93,22	84,28	93,86
Цінні папери, крім акцій	353	199	-528	0,30	0,14	-0,67
Акції та інші види участі в капіталі	5935	5312	4207	5,12	3,79	5,32
Страхові технічні резерви	490	815	510	0,42	0,58	0,65
Інша дебіторська заборгованість	1089	15732	664	0,94	11,21	0,84

Сьогодні найбільш зручною формою для заощаджень, створених для цілей забезпечення непередбачуваних трат і для трансакційних цілей, є грошова готівка, що не є інвестиційним ресурсом для економіки. Для домогосподарств в умовах ринкової трансформації України першочергове значення мають параметри ліквідності та надійності. Сучасний же фінансовий ринок України не має інвестиційних ресурсів, які б були більш-менш ліквідними та надійними. Отже, на сьогодні фінансовий ринок України не спроможний зробити організовані форми заощадження більш привабливими для домогосподарств із середнім рівнем поточного доходу і доходом нижче середнього.

Тому перед державою стоїть нагальне завдання створювати сприятливі умови для розвитку фінансового ринку, а саме для розробки нових фінансових інструментів залучення заощаджень домогосподарств.

Усі організовані форми заощаджень генерують різний рівень дохідності та мають різний ступінь легкості в управлінні з позиції їх розміщення та подальшого функціонування. Тому домогосподарства обирають інвестиційний інструмент в залежності саме від цих параметрів [2]. Побудуємо матрицю управління формами заощаджень, виділивши у ній 4 сектори (рис. 2).

Таким чином, вибір оптимальної форми заощаджень базується на сполученні максимальних значень двох показників: 1) рівня дохідності та 2) легкості управління.

У таблиці 2 подано порівняльну характеристику інвестиційних інструментів.

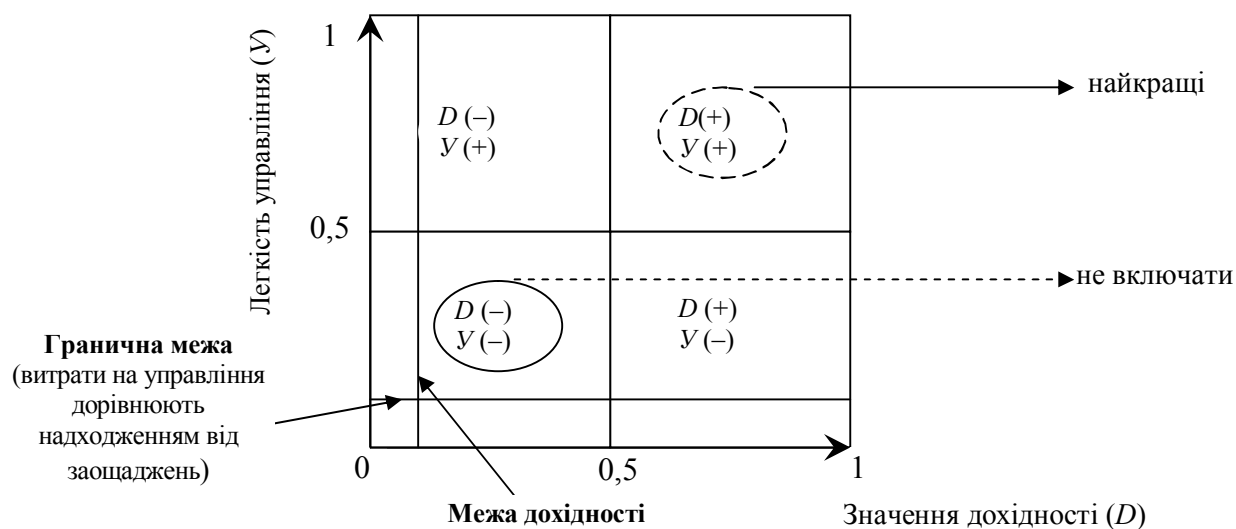

Рисунок 2 – Матриця розподілу організованих форм заощаджень домогосподарств залежно від їх дохідності та легкості в управлінні (авторська розробка)

Таблиця 2 – Порівняльна характеристика інвестиційних інструментів (розраховано на основі [1–3, 5–6])

Тип інвестиційного інструменту	Середньорічна дохідність (D) →max		Рівень легкості управління (Y) →max за відносною шкалою [0,1]
	фактичне значення, %	за відносною шкалою [0,1]	
<i>1. Банківські депозити</i>			
1.1 на вимогу	3,53	0,2	0,9925
1.2 до 1 місяця	8,88	0,4	0,9
1.3 від 1 місяця до 3 місяців	11,17	0,4	0,8075
1.4 від 3 місяця до 6 місяців	12,12	0,5	0,715
1.5 від 6 місяців до 1 року	11,9	0,4	0,6225
1.6 від 1 року до 2 років	12,98	0,5	0,5925
1.7 більше 2 років	13,85	0,5	0,5925
<i>2. Придбання дорогоцінних металів (золота)</i>	21,92	0,7	0,475
<i>3. Придбання нерухомості з метою оренди</i>	13,3	0,5	0,58
<i>4. Придбання акцій</i>	52,52	1	0,105
<i>5. Депозити в недержавних пенсійних фондах</i>	35	0,9	0,3975

На основі оцінки інвестиційних інструментів (табл. 2) найкращими є банківські депозити від 3 до 6 міс. та більше 1 року та придбання нерухомості, найгіршими – придбання акцій.

У результаті проведеної оцінки можна визначити основні напрями розвитку способів мобілізації ресурсів домогосподарств:

- розвиток та популяризація системи недержавного пенсійного страхування, дохідність якого перевищує 35%;
- на державному рівні сприяти розвитку фондового ринку України.

Література

1. Где копить деньги на безбедную старость? Какие бывают пенсионные фонды и какова их доходность. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: – <http://news08.join.com.ua/?p=727>

2. Захаркіна Л.С. Оптимізація структури організованих форм заощаджень домогосподарств: застосування рейтингової оцінки / Захаркіна Л.С., Доля Є.В. // Матеріали економічної наукової інтернет-конференції «Теорія і практика сучасної економічної науки: проблеми та шляхи вирішення» – 7 грудня 2011 р., – м. Тернопіль, с. 120-122. – Режим доступу: http://www.economy-confer.com.ua/full_article/1066/

3. Котировки золота. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: – <http://fx-commodities.ru/category/gold/>

4. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики. [Рахунки інституційних секторів економіки України \(2003-2009рр.\)](#). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Офіційний веб-сайт Національного банку України. Процентні ставки депозитних корпорацій (крім Національного банку України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57897

6. Столичная недвижимость: информационно-аналитический портал. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: – <http://100realty.ua/analytics/3639>